

การศึกษาการอบรมเลี้ยงดูของผู้ปกครองของเด็กก่อนวัยเรียนที่มีความบกพร่อง
ทางสติปัญญาที่มารับบริการจากหน่วยงานทางการศึกษา
และฟื้นฟูสมรรถภาพในกรุงเทพมหานคร

นางสาวสุณีย์ บรรจง

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชาประถมศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2536

ISBN 974-582-465-8

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

018789

11712691x

A STUDY OF PARENTS' REARING PRACTICES ON MENTALLY RETARDED
PRESCHOOL CHILDREN RECEIVING SERVICES FROM EDUCATIONAL
AND REHABILITATION ORGANIZATIONS,
BANGKOK METROPOLIS

Miss Sunee Banjong

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Education
Graduate School
Chulalongkorn University

1993

ISBN 974-582-465-8

หัวข้อวิทยานิพนธ์ การศึกษาการอบรมเลี้ยงดูของผู้ปกครองของเด็กก่อนวัยเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาที่มารับบริการจากหน่วยงานทางการศึกษาและฟื้นฟูสมรรถภาพในกรุงเทพมหานคร

ชื่อนิสิต นางสาวสุณีย์ บรรจง

ภาควิชา ประถมศึกษา

อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ โสภภาพรรณ ชยสมบัติ

อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม อาจารย์ ดร. ศรีนทร วิทยะสิรินันท์

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต

[Handwritten signature]
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
 (ศาสตราจารย์ ดร. ถาวร วัชรภักย์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

[Handwritten signature]ประธานกรรมการ
 (รองศาสตราจารย์ วารี ธีระจิตร)
[Handwritten signature]อาจารย์ที่ปรึกษา
 (ผู้ช่วยศาสตราจารย์ โสภภาพรรณ ชยสมบัติ)
[Handwritten signature]อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม
 (อาจารย์ ดร. ศรีนทร วิทยะสิรินันท์)
[Handwritten signature]กรรมการ
 (อาจารย์ สุกัญญา กาญจนกิจ)

สฤณี บรรจง : การศึกษาการอบรมเลี้ยงดูของผู้ปกครองของเด็กก่อนวัยเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาที่มารับบริการจากหน่วยงานทางการศึกษาและฟื้นฟูสมรรถภาพในกรุงเทพมหานคร
(A STUDY OF PARENTS' REARING PRACTICES ON MENTALLY RETARDED PRESCHOOL CHILDREN RECEIVING SERVICES FROM EDUCATIONAL AND REHABILITATION ORGANIZATIONS, BANGKOK METROPOLIS) อ.ที่ปรึกษา : ผศ.โสภภาพรรณ ชยสมบัติ, อ.ดร.ศรินลธร วิทยะสิทธิ์นันท์, 227 หน้า. ISBN 974-582-465-8

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการอบรมเลี้ยงดูของผู้ปกครองของเด็กก่อนวัยเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาที่มารับบริการจากหน่วยงานทางการศึกษาและฟื้นฟูสมรรถภาพในกรุงเทพมหานคร ด้านความรู้ การปฏิบัติ ปัญหาและความต้องการ ตัวอย่างประชากรเป็นผู้ปกครองของเด็กก่อนวัยเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาที่นำเด็กมารับบริการจากหน่วยงานทางการศึกษาและฟื้นฟูสมรรถภาพในกรุงเทพมหานคร จำนวน 50 คน ได้จากการสุ่มตัวอย่างอย่างง่ายจากประชากร จำนวน 204 คน ผู้วิจัยเก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์และสังเกตสภาพแวดล้อมทางบ้านและพฤติกรรมกการปฏิบัติต่อดูกที่เป็นตัวอย่างของแต่ละครอบครัว จากนั้นจึงนำข้อมูลเชิงปริมาณมาแจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละในประเด็นต่าง ๆ ที่ค้นพบ และสรุปข้อมูลที่เป็นรายละเอียดต่าง ๆ ในเชิงบรรยาย แล้วนำเสนอผลการวิจัยเป็น 2 ตอน ตอนที่ 1 ผลการวิจัยแต่ละด้าน : ผลการวิจัยจากการสัมภาษณ์ ผลการวิจัยการสังเกต และสรุปผลการวิจัยเชิงบรรยาย และตอนที่ 2 สรุปภาพรวมผลการวิจัย

ผลการวิจัย พบว่า ผู้ปกครองของเด็กก่อนวัยเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาที่มารับบริการจากหน่วยงานทางการศึกษาและฟื้นฟูสมรรถภาพในกรุงเทพมหานคร ส่วนใหญ่มีความรู้ถูกต้องเกี่ยวกับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา มีการปฏิบัติในการอบรมเลี้ยงดูอย่างเหมาะสม สำหรับปัญหาในเรื่องต่าง ๆ ผู้ปกครองส่วนใหญ่ระบุว่าไม่มีปัญหา ยกเว้นในเรื่องความรู้ ผู้ปกครองระบุว่าได้รับความรู้ไม่เพียงพอ และต้องการความรู้ในเรื่องการส่งเสริมและกระตุ้นพัฒนาการ การฝึกพูด การฝึกให้ช่วยตนเอง ลักษณะและพฤติกรรมของเด็กก่อนวัยเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา การเรียนร่วมกับเด็กปกติ และการอบรมเลี้ยงดู ส่วนความต้องการ ผู้ปกครองส่วนใหญ่ระบุว่าไม่ต้องการความช่วยเหลือ ยกเว้นในเรื่องการมีคณดูแลเด็ก และการให้เด็กของตนได้เข้าเรียนร่วมกับเด็กปกติ

ภาควิชา ประถมศึกษา
สาขาวิชา การศึกษาปฐมวัย
ปีการศึกษา 2535

ลายมือชื่อนิสิต
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

#C141019 MAJOR EARLY CHILDHOOD EDUCATION
KEY WORD: REARING PRACTICES/PARENT/MENTALLY RETARDED PRESCHOOL CHILDREN

SUNEE BANJONG : A STUDY OF PARENTS' REARING PRACTICES ON MENTALLY RETARDED PRESCHOOL CHILDREN RECEIVING SERVICES FROM EDUCATIONAL AND REHABILITATION ORGANIZATIONS, BANGKOK METROPOLIS. THESIS ADVISOR : ASST.PROF.SOPAPHAN CHAYASOMBAT, SARINTHORN VIDHAYASIRINUN, Ph.D., 227 PP. ISBN 974-582-465-8

The purpose of this research was to study the parents' rearing practices on mentally retarded preschool children receiving services from educational and rehabilitation organization, Bangkok Metropolis, about knowledge, practices, and problems and needs. The samples were 50 selected by using random sampling from the 204 population of the parents of mentally retarded preschool children receiving services from educational and rehabilitation organizations, Bangkok Metropolis.

The parents were interviewed and their rearing behavior at home were observed. The quantitative data in each aspect were analyzed by means of frequency and percentage and the details were summarized descriptively. The results were presented in 2 parts, part 1 presenting the results of each aspect: the results from interviewing, the results from observation and descriptive summary of each aspect, and part 2 summarizing all the results.

The research results indicated that most of the parents of the mentally retarded preschool children receiving services from educational and rehabilitation organizations had accurate knowledge and practiced rearing appropriately. Concerning each aspect of the problems, most of the parents said that they did not have the problem, except that of knowledge; they specified that they did not receive enough knowledge on how to rear their mentally retarded child and the wanted to know more about how to provide early stimulation, speech therapy, self-help practices, characters and behavior of mentally retarded preschool children, mainstreaming and rearing practices of a mentally retarded child. Concerning needs, most of the parents said that they did not need help in each aspect except help about getting a babysitter and having their mentally retarded child mainstreamed in the regular school with normal children

ภาควิชา..... ประถมศึกษา
สาขาวิชา..... การศึกษาปฐมวัย
ปีการศึกษา..... 2535

ลายมือชื่อนิสิต.....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยความกรุณาของผู้ช่วยศาสตราจารย์โรสภาพรรณ ชยสมบัติ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และอาจารย์ ดร. ศรีนคร วิทยะสิรินันท์ อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม ซึ่งได้กรุณาให้คำปรึกษา สละเวลาตรวจแก้ไขข้อบกพร่อง ให้คำแนะนำต่าง ๆ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

ขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์กาญจนา โภคผลพิศิษฐ์กุล ผู้ช่วยศาสตราจารย์ นิรมล ชยุตสาหกิจ อาจารย์พัฒนา มาสบุตร แพทย์หญิงปัญญา เทียมสุวรรณ และคุณฉวย จุติกุล ผู้ทรงคุณวุฒิ ทั้ง 5 ท่าน ที่กรุณาให้คำแนะนำ ให้ข้อคิดที่ดี และมีประโยชน์ในการปรับปรุงเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดีจาก ผู้บริหาร คณะครูและผู้ปกครอง จากหน่วยงานที่เป็นตัวอย่างประชากร ที่ให้ความร่วมมือและช่วยเหลือในการเก็บรวบรวมข้อมูล รวมทั้งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ เป็นอย่างดี และขอระลึกถึงพระคุณของ คุณพัชรี เฉลยกุลและครอบครัว คุณคารณ สุนด์ิ พี่ ๆ เพื่อน ๆ และน้อง ๆ ทุกคน ที่คอยช่วยเหลือให้คำแนะนำ ซึ่งทำให้ผู้วิจัยมีกำลังใจและเกิดความวิริยะในการทำงานวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจึงขอขอบพระคุณทุกท่านไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบคุณบัณฑิตวิทยาลัย ที่ได้ให้ทุนอุดหนุนการวิจัย คุณค่าของงานวิจัยฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบเป็นเครื่องบูชาพระคุณของคุณพ่อคุณแม่ และอาจารย์ทุกท่านที่อบรมสั่งสอนให้ความรู้ และช่วยเหลือเป็นแรงผลักดันให้งานวิจัยสำเร็จลงด้วยดี

สุณีย์ บรรจง

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
รายการตารางประกอบ.....	ฅ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	6
คำถามที่ความที่ชี้แจงการวิจัย.....	6
ขอบเขตของการวิจัย.....	8
ประโยชน์ของการวิจัย.....	14
2 บรรณคดีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	15
เด็กก่อนวัยเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา.....	16
ความหมายของความบกพร่องทางสติปัญญา.....	16
ลักษณะพัฒนาการของเด็กก่อนวัยเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา.....	17
ประเภทและสาเหตุของความบกพร่องทางสติปัญญา.....	19
เกณฑ์การวินิจฉัยและเครื่องมือวินิจฉัยความบกพร่องทางสติปัญญา.....	23
ปัญหาของเด็กก่อนวัยเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา.....	26
ความต้องการของเด็กก่อนวัยเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา.....	28
การอบรมเลี้ยงดูเด็กก่อนวัยเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา.....	30
ความหมายของการอบรมเลี้ยงดูเด็ก.....	30
ลักษณะของการอบรมเลี้ยงดูเด็ก.....	31
ความสำคัญของพ่อแม่และการอบรมเลี้ยงดูเด็กก่อนวัยเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา.....	34
บทบาทของผู้ปกครองของเด็กก่อนวัยเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา.....	41

สารบัญ (ต่อ)

บทที่		หน้า
	เจตคติและวิธีการอบรมเลี้ยงดูของผู้ปกครองของเด็กก่อนวัยเรียน ที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา.....	45
	ปัญหาและความต้องการของผู้ปกครอง.....	49
	การให้บริการแก่เด็กก่อนวัยเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาใน กรุงเทพมหานคร.....	52
3.	วิธีดำเนินการวิจัย.....	60
	ตัวอย่างประชากร.....	60
	เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	62
	การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	66
	การวิเคราะห์ข้อมูล.....	69
4.	ผลการวิจัย.....	70
	ตอนที่ 1 ผลการวิจัยแต่ละด้าน.....	70
	ตอนที่ 2 สรุปภาพรวมของผลการวิจัย.....	151
5.	สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	161
	บรรณานุกรม.....	180
	ภาคผนวก ก.....	190
	ภาคผนวก ข.....	199
	ภาคผนวก ค.....	201
	ภาคผนวก ง.....	203
	ประวัติผู้เขียน.....	227

รายการตารางประกอบ

ตารางที่	หน้า
1. สถานภาพของผู้ปกครอง.....	71
2. จำนวนและร้อยละของผู้ปกครองจำแนกตามการเข้ารับการอบรม.....	76
3. การปฏิบัติของผู้ปกครองเมื่อทราบว่าลูกผิดปกติ.....	77
4. สภาพแวดล้อมและสภาพบ้านของเด็กก่อนวัยเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา	79
5. จำนวนและร้อยละของผู้ปกครองที่ระบุลักษณะของเด็กก่อนวัยเรียนที่มีความ บกพร่องทางสติปัญญา.....	83
6. จำนวนและร้อยละของผู้ปกครองที่ระบุขั้นตอนของพัฒนาการเด็กก่อนวัยเรียน ที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา.....	84
7. จำนวนและร้อยละของผู้ปกครองที่ระบุความสามารถในการพัฒนาด้านต่าง ๆ ของเด็กก่อนวัยเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา.....	85
8. จำนวนและร้อยละของผู้ปกครองที่ระบุลักษณะพัฒนาการด้านต่าง ๆ ของเด็ก ก่อนวัยเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา.....	86
9. จำนวนและร้อยละของผู้ปกครองที่ระบุวิธีเลี้ยงดูเด็กก่อนวัยเรียนที่มีความ บกพร่องทางสติปัญญาที่ควรปฏิบัติ.....	88
10. จำนวนและร้อยละของผู้ปกครองที่ระบุพัฒนาการด้านต่าง ๆ ที่ควรส่งเสริม ให้แก่เด็กก่อนวัยเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา.....	89
11. จำนวนและร้อยละของผู้ปกครองที่ระบุการให้ความช่วยเหลือเป็นพิเศษแก่ เด็กก่อนวัยเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาที่ควรปฏิบัติ.....	90
12. จำนวนและร้อยละของผู้ปกครองที่ระบุสิ่งที่ควรปฏิบัติเมื่อเด็กทำอะไรไม่ได้....	91
13. จำนวนและร้อยละของผู้ปกครองที่ระบุสิ่งที่ควรปฏิบัติเมื่อเด็กมีปัญหาพฤติกรรม..	92
14. จำนวนและร้อยละของผู้ปกครองที่ระบุสิ่งที่ควรปฏิบัติเมื่อเด็กทำดี.....	93
15. จำนวนและร้อยละของผู้ปกครองที่ระบุสิ่งที่ควรปฏิบัติต่อเด็กก่อนวัยเรียนที่มีความ บกพร่องทางสติปัญญาในการอยู่ร่วมกับคนทั่ว ๆ ไปในสังคม.....	94
16. จำนวนและร้อยละของผู้ปกครองที่ระบุแหล่งบริการซึ่งให้บริการแก่เด็กก่อน วัยเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา.....	95

ตารางที่ (ต่อ)

หน้า

17.	จำนวนและร้อยละของผู้ปกครองที่ระบุบุคคลที่ตนควรให้ความร่วมมือในการ ส่งเสริมพัฒนาการเด็ก	96
18.	กิจวัตรประจำวันของเด็กก่อนวัยเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา	99
19.	การเล่นของเด็กก่อนวัยเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา	106
20.	กิจวัตรในวันหยุดของเด็กก่อนวัยเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา	109
21.	การปฏิบัติของบุคคลในบ้าน	113
22.	การปฏิบัติของผู้ปกครองในการอบรมความประพฤติของเด็ก	116
23.	การปฏิบัติของผู้ปกครองเมื่อเด็กพยายามทำสิ่งต่าง ๆ แต่ทำไม่ได้ดี	117
24.	การปฏิบัติของผู้ปกครองเมื่อเด็กท้อแท้	118
25.	การติดต่อกับนักวิชาชีพ	119
26.	การติดต่อกับครู	121
27.	ปัญหาและความต้องการของผู้ปกครองด้านการดูแลเด็กก่อนวัยเรียนที่มี ความบกพร่องทางสติปัญญาเมื่อไปทำงาน	128
28.	ปัญหาและความต้องการของผู้ปกครองด้านความรู้ในการอบรมเลี้ยงดู และพัฒนาการของเด็กก่อนวัยเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา	132
29.	ปัญหาและความต้องการของผู้ปกครองด้านสุขภาพของตนเอง	134
30.	ปัญหาความสัมพันธ์ระหว่างคู่สมรสและความสนใจของคู่สมรสต่อครอบครัวเมื่อ มีเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา	135
31.	ปัญหาความขัดแย้งเกี่ยวกับวิธีการอบรมเลี้ยงดูระหว่างพ่อ แม่ และญาติผู้ใหญ่	136
32.	ปัญหาด้านการให้เวลาแก่บุคคลอื่น ๆ ในครอบครัวและปฏิกิริยาของ บุคคลในครอบครัว	137
33.	ความต้องการของผู้ปกครองในการทำให้เด็กก่อนวัยเรียนที่มีความบกพร่อง ทางสติปัญญาเรียนร่วมกับเด็กปกติ	140
34.	ปัญหาการเดินทางมารับบริการ	143
35.	ปัญหาและความต้องการด้านรายจ่ายของครอบครัว	144